

קריביה דרב אידי בר אבין

הרב צדוק אליאס

הגמרא בבבא בתרא (לג.) מספרת, שקריביה דרב אידי בר אבין שכיב ושבק דיקלא. רב אידי בר אבין אמר אנא קריבנא טפי, וההוא גברא אמר אנא קריבנא טפי (ונפסק הדין דכל דאלים גבר, ונטל ההוא גברא את הדקל - רשב"ם). לסוף אודי ליה דאיהו קריב טפי, ופסק רב חסדא שיחזיר לו את הדקל. וטען רב אידי בר אבין שהוא חייב להחזיר לו גם את הפירות שאכל, אולם רב חסדא אמר שאין הוא חייב להחזיר אותם, ואמר לרב אידי בר אבין: אמאי קסמכת אהאי? הא איהו קאמר אנא קריבנא טפי! אולם אביי ורבא לא קבלו את דברי רב חסדא, דכיון דאודי (ההוא גברא) אודי.

לכאורה דברי רב חסדא קשים להבנה, שכן מה בכך שההוא גברא טען בתחילה שהוא קרוב טפי, הרי כעת הוא הודה שרב אידי בר אבין הוא קרוב יותר, נמצא שהוא אכל את פירות הדקל שלא כדיון, ועליו להחזיר אותם כמ"ש רב אידי בר אבין ואביי ורבא, א"כ מדוע פסק רב חסדא שהוא אינו צריך להחזיר אותם? הנה **תוספות** (ד"ה ה"ג) כתבו, שיש גורסים בגמ' דההוא גברא אודי ליה, ולא גרסו "דאיהו קרוב טפי", והכוונה שההוא גברא נתן את הדקל לרב אידי בר אבין, אבל הוא לא אמר לו בפירוש, שהוא מודה לו שהוא קרוב יותר. סברו רב אידי בר אבין ואביי ורבא, שכיון שהוא החזיר לו את הדקל, משמע שהוא הודה לו שהוא קרוב טפי, ולכך הוא חייב להחזיר לו גם את הפירות שאכל, אולם רב חסדא סבר שבסתם זו מתנה בעלמא, ואין כאן הודאה שהוא קרוב טפי, אלא הוא נשאר עם דבריו הראשונים, שהוא בעצמו יותר קרוב.

וכתבו תוס' שעל גרסה זו קשה, מדוע א"כ אמרה הגמ' בסתם שלבסוף אודי ליה, שהרי הוא לא הודה לו בפירוש, ומחמת כן הרי חלקו כאן בגמרא, אם באמת הוא הודה לו או לא, א"כ לא היה לגמ' לומר בסתם שהוא הודה לו (גם מלשון אביי ורבא שאמרו דכיון דאודי אודי, מוכח שלכו"ע מיירי שההוא גברא הודה לרב אידי בר אבין). ועוד קשה מהי הסברה בדברי אביי ורבא שהוא חייב להחזיר פירות, מנין לנו הוודאות שהוא אכן הודה לו, בפרט שהוא בעצמו מוחזק בפירות, והוא יכול לטעון שהוא לא הודה כלל, אלא נתן לרב אידי את הדקל במתנה, וכמ"ש רב חסדא?

וכתבו עוד תוס', שהיה מקום לבאר את דברי הגמרא ע"פ הגרסה שלפנינו - "לבסוף אודי ליה דאיהו קרוב טפי", אלא שהוא טען שהוא לא אכל פירות כלל, אולם יש עדים שהוא כן אכל פירות, וסבר רב חסדא שהוא נאמן בטענתו זו, כיון שיש לו מיגו שהוא לא היה מודה שרב אידי בר אבין הוא קרוב טפי. ואע"פ שזה מיגו נגד עדים, רב חסדא פוסק לשיטתו דסבירא ליה (להלן ע"ב) דאמרינן מיגו נגד עדים, אולם אביי ורבא סב"ל דלא אמרינן מיגו נגד עדים, וכמ"ש בגמ' שם.

תוס' דחו את הביאור הזה, שכן רב חסדא אמר שההוא גברא אינו חייב להחזיר את הפירות, משום שהוא טען תחילה שהוא קרוב יותר, ואילו לפי ביאור זה היה צריך רב חסדא לומר, שהוא אינו חייב להחזיר את הפירות, בגלל שהוא טען שהוא לא אכל פירות. ועוד, שקשה על פרוש זה, שאם רב חסדא ואביי ורבא חלקו בענין מיגו במקום עדים, היה לגמ' לומר זאת בפירוש, וכמו שהיא אמרה כך להלן.

הנה **הרשב"ם** (בד"ה אהאי) גרס בגמ' כמו הגרסה שלפנינו, דההוא גברא הודה לרב אידי דאיהו קרוב טפי, ובאר שסברתו של רב חסדא היא, שכיון שההוא גברא טען תחילה שהוא קרוב טפי, והוא זכה בקרקע בדין כל דאלימ גבר, מה שהוא הודה עכשיו שרב אידי בר אבין הוא קרוב טפי, הרי זה כאילו הוא נתן לו מתנה, לכך אין הוא חייב להחזיר פירות. אולם אביי ורבא אמרו שכיון שהוא הודה שרב אידי בר אבין הוא קרוב טפי, הוי הודאה שהוא אכל פירות שלא כדין, לכך הוא חייב להחזיר את הפירות. לכאורה גם לביאורו של הרשב"ם כאן, עדיין קשה מהי סברתו של רב חסדא, שהרי כיון שהוא הודה בפירוש, שרב אידי בר אבין הוא קרוב טפי, נמצא שהוא הודה שהוא אכל פירות שלא כדין, ומדוע אמר רב חסדא דהוי כנותן מתנה כעת?

הגידולי שמואל כאן כתב לבאר זאת ע"פ **קצות החושן** (סימן לד ס"ק ד), שהביא את דבריו של **מהר"י בן לב** (חלק א סימן יט), ששאל איך מהני הודאת בעל דין לחייב את עצמו, הרי אדם נחשב קרוב אצל עצמו, ועד קרוב פסול להעיד אפילו לחייב? ותרץ שהודאת בעל דין מהני מדין מתנה, שכיון שהוא יכול כעת לתת לו מתנה, מהני הודאתו לחייב אותו. אולם **הקצה"ח** שם דחה את דבריו, וכתב שהודאת בע"ד מהני מדין נאמנות, שהתורה חידשה שאדם נאמן לחייב את עצמו בהודאתו, שנאמר "אשר יאמר כי הוא זה" (שמות כב, ח), וכמו שכתב **רש"י** (קידושין סה: ד"ה הודאת בעל דין מאה עדים), ולא פסלה התורה קרוב כ"א להעיד לחייב אחרים, אולם

לחייב את עצמו הוא נאמן¹.

עפ"ז כתב הגידולי שמואל, שיש לבאר את דברי רב חסדא כדעת מהר"י בן לב, שהחיוב בהודאת בע"ד הוא מדין מתנה, ולכך אין מקום כלל לחייב אותו להחזיר פירות, אולם אביי ורבא סב"ל כדעת הקצות, שהודאת בע"ד מהני מדין נאמנות, לכך הוא נאמן לחייב את עצמו גם למפרע, והוא חייב להחזיר את הפירות שאכל.

לכאורה קשה על דברי הגידולי שמואל מדברי רב חסדא בגמ' כאן, שאמר לרב אידי - "אמאי קא סמיך מר אהאי?!" הא קאמר דאנא מקרבנא טפי", דהיינו דסב"ל לרב חסדא דההוא גברא אינו חייב לתת פירות, למרות שהוא הודה כעת שרב אידי קרוב טפי, משום שבתחילה הוא אמר שהוא בעצמו יותר קרוב. ואם כוונת רב חסדא לדברי של המהר"י בן לב, אין זה קשור כלל לכך שבתחילה הוא אמר אנא מקריבנא טפי, שכן גם אם ההוא גברא לא היה אומר כלום תחילה, וכגון שהוא היה מחזיק בדקל לאחר שמתו הבעלים, ורב אידי היה תובע אותו לאחר זמן, והיה ההוא גברא מודה לו שהוא קרוב טפי, עכ"ז הוא לא היה חייב לתת לו פירות, כיון שהודאתו לא מהני מדין עדות או נאמנות אלא מגדרי מתנה, נמצא שא"א לבאר את דברי רב חסדא כדעת מהר"י בן לב.

לכך נראה לבאר, שלכו"ע הודאת בע"ד מהני מדין נאמנות וכדבריו של הקצות, אלא שהודאת בע"ד היא חידוש של התורה דמהני כמאה עדים, למרות שעדות של קרוב לא מהני אפילו לחייב. וחידוש זה של התורה הוא מוגבל, שכן הודאת בע"ד לא מהני לעונשים, שאין אדם נאמן לטעון שהוא חטא, ומגיע לו עונש מלקות או מיתה, דבעינן בזה דווקא עדים, ולא אמרינן שהודאת בע"ד כמאה עדים דמי.

1 הקצה"ח שם הביא כמה ראיות לדבריו, כדוגמת דין מודה במקצת שחייבה אותו התורה שישבע, ואם המודה הרי הוא כנותן מתנה, נמצא דהוי ככופר בכל אלא שהוא נותן מחצה מתנה, ובוה הרי בודאי שהוא פטור משבועת התורה על המחצה שכפר כדין כופר הכל. נראה שלדעת המהר"י בן לב אפשר לדחות זאת, שכן אמר רבה בגמ' (ב"מ ג.) "מפני מה אמרה תורה מודה מקצת הטענה ישבע, חזקה אין אדם מעיז פניו בפני בעל חובו, והאי בכליה בעי דנכפריה, והא דלא כפריה משום דאין אדם מעיז פניו. והאי בכליה בעי דלודי ליה, והאי דלא אודי אשתמוטי הוא דקא מישתמט מיניה, סבר עד דהו לי זוי ופרענא ליה, ואמר רחמנא רמי שבועה עליה, כי היכי דלודי ליה בכליה". וכתבו שם תוס' (ד"ה מפני), ששאלת הגמ' הייתה מפני מה מודה במקצת אינו פטור משבועה מחמת מיגו, שהרי הוא יכל שלא להודות כלל, ובוה הוא היה פטור משבועה, ותרצה הגמ' שכיון שהוא אינו מעיז פניו בפני בע"ח הוי מיגו דהעוה, עפ"ז מבואר שמי שהודה במקצת והוא משתמט מלהודות בכל, חייבה אותו התורה להשבע, ואין לו מיגו שיכפור בכל, בגלל שהוא אינו מעיז פניו. לפי זה, לדברי מהר"י בן לב יש לומר, שאע"פ שמבחינה הלכתית הרי הוא כנותן לו מתנה מעכשיו, מ"מ כיון שבפועל הוא עושה זאת באופן של הודאה במקצת, שבוה הוא משתמט ואינו כופר הכל בצורה ישירה, הוא מוגדר כמודה במקצת ולא ככופר בכל.

וה"ה לעריות לא מהני הודאת בע"ד אם לא היו שם עדים, וכגון איש ואשה שהודו שהיו קידושין בינם לבין עצמם, שאין להם נאמנות כמאה עדים אפילו לא ביחס לעצמם, ולכך אין האשה צריכה גט כלל.

עפ"ז אמר רב חסדא, שה"ה שאין לאדם נאמנות מהתורה לחייב את עצמו ע"פ הודאתו, אם הוא סותר את טענתו הראשונה שטען בבית הדין (כמו שאין אדם נאמן לחזור בו מטענה לטענה בב"ד, ואפילו לא מפטור לפטור כ"א מכח מיגו), לכך אם הוא חוזר בו כעת, והודה שרב אידי בר אבין הוא קרוב יותר ממנו, מהני הודאתו רק מחמת שהוא יכול כעת לתת לו את הדקל במתנה, לכך אין לחייב אותו לתת גם פירות. אולם לדעת אביי ורבא אמרינן דמהני הודאת בע"ד לעולם, אפילו אם הוא הודה שטענתו הראשונה בב"ד לא הייתה נכונה, דכיון דאודי אודי.

תוס' (שם) כתבו בשם ר"ח, שהגרסה בגמ' היא - "לבסוף איתי סהדי דאיהו קריביה", דהיינו שרב אידי הביא עדים שהוא קרוב. אמנם העדים אינם יודעים אם ההוא גברא קרוב יותר או לא, ואפילו אם גורסים בגמ' "דאיהו קרוב טפיי", הכוונה שהעידו העדים שרב אידי הוא הכי קרוב מכל מי שידענו עליו. ההוא גברא אמר שאמנם רב אידי הוא קרוב כדברי העדים, אולם הוא קרוב יותר ממנו. מאחר שלא היו לו עדים, העמיד רב חסדא את הקרקע ביד רב אידי, ותבע רב אידי שההוא גברא יחזיר לו גם פירות שאכל כפי שהודה. אולם רב חסדא אמר שכיון שהוא טוען שהפירות שהוא אכל הם שלו, כיון שהוא קרוב יותר מרב אידי, אז למרות שאין לו עדים כדבריו, וביחס לקרקע הוא אינו נאמן, מ"מ כיון שאין עדים שהוא אכל פירות, הוא נאמן לטעון שהפירות שהוא אכל הם שלו, במיגו שהוא לא היה מודה שהוא אכל פירות כלל. אולם אביי ורבא סבירא ליה שכיון שהקרקע יוצאת מתחת ידו מדינא, שהרי ביחס לקרקע אין לו מיגו, לא מהני ליה מיגו לפירות.

מתבאר כאן שלדעת אביי ורבא לא מהני מיגו לההוא גברא, כיון שמיגו זה הוא נגד מה שיוצא מפסק ב"ד, שכן כיון שב"ד פסקו שהקרקע שייכת לרב אידי, ממילא מוכח שההוא גברא אכל פירות שלא כדיון, והוא צריך להחזיר אותם לרב אידי. אולם לדעת רב חסדא מהני ליה מיגו בכה"ג, ואין כאן ממש מיגו נגד עדים, שהרי העדים מצד עצמם אינם יודעים, אם ההוא גברא אכל פירות או לא. הלכך, כיון שב"ד צריכים להסתמך על הודאתו של ההוא גברא, והוא טוען בברי שהפירות שייכים לו, הוא נאמן ביחס אליהם.

רשב"ם הביא את גרסת ר"ח והשיג על כך, כיון שבגמ' לא הוזכר כלל דההוא גברא הודה שהוא אכל פירות, ומשמע שיש עדים על כך ולא נצרכו להודאתו. אמנם

לגרסת ר"ח י"ל, שכל זה מובלע בדבריו של רב חסדא, שכן הוא אמר לרב אידי: אמאי קא סמיך מר אהאי? דהיינו, על מה אתה סומך לקבל פירות, על הודאתו של ההוא גברא?! הרי הוא אמר שהוא קרוב טפי, והפירות שהוא אכל הם שלו!

ושאלו תוס' על כך, שנמצא שלדברי אביי ורבא (שהלכה כמותם), לא מהני ליה מיגו על הפירות, אם ב"ד פסקו שהקרקע לא שייכת לו, וקשה מהגמ' להלן (לד.) שאמרה, שאם הוא טען שהוא קנה את הקרקע מהמרא קמא והוא אכל פירות, והמ"ק מכחיש זאת וטוען שמעולם הוא לא מכר לו את הקרקע, ויש עד אחד שהעיד שהוא אכל את הקרקע במשך שנתיים בלבד, שכיון שאין לו חוקה, וב"ד מוציאים את הקרקע מתחת ידו, מחייבים אותו מכח עדות העד האחד, להחזיר פירות של שנתיים שהוא אכל, שמאחר והוא אינו מכחיש את הע"א, הרי הוא כמו שני עדים שהעידו עליו שהוא אכל פירות, והדרא ארעא והדרי פירי.

וכתבו תוס' שמוכח מכאן, שעכ"פ אם אין כאן ע"א שהעיד שהוא אכל פירות במשך שנתיים, הוא נאמן לטעון שאמנם הוא אכל פירות, אולם הפירות הללו שייכים לו, כיון שהוא קנה את הקרקע מהמרא קמא, למרות שבית דין פסקו שהקרקע שייכת למ"ק, שכן יש לו מיגו שהוא לא היה מודה שהוא אכל פירות. וקשה מה זה שונה מנידון דידן שהוא אינו נאמן במיגו על הפירות, מחמת פסק ב"ד לענין הקרקע, והוא צריך להחזיר את הפירות?

ותרצו תוס' שבגמ' שם מדובר, שהוא טוען שהוא אכל את פירות השדה במשך שלוש שנים, הלכך אם נאמין לו שהוא אכל פירות, נמצא שיש לו חוקה, והוא יזכה גם בקרקע עצמה. ואם ב"ד פסקו שכיון שאין לו עדי חוקה תחזור הקרקע למ"ק, א"כ אין לקבל את דבריו שהוא אכל פירות ולחייב אותו להחזירם, שכן א"א לקבל את דבריו של אדם רק למחצה. אולם, אם הוא טען שהוא אכל פירות רק שנתיים, אנחנו מאמינים לו בכך, והוא חייב להחזיר את הפירות, כיון שאין זה סותר את הפסק של ב"ד, שהקרקע תעמוד ביד המ"ק, וכ"כ גם הרשב"א.

ושאלו תוס' מגמ' (גיטין נד:), בענין סופר שאמר שהוא כתב את האזכרות שבס"ת שלא לשמם (והס"ת פסול), שאם הס"ת נמצא כבר ביד הלוקח אין הוא נאמן לפסול אותו, שהרי הוא אינו בידו, ומאידיך הוא נאמן להפסיד את שכרו מחמת הודאתו. וקשה על כך, שאם מאמינים לו שהאזכרות נכתבו שלא לשמה, מדוע א"כ הס"ת כשר, ואם אין מאמינים לו בכך, מדוע הוא מפסיד את שכרו? ותרצו תוס' שאין זה דומה לנד"ד, שהוא טען שהוא אכל את פירות הקרקע במשך שלוש שנים והם שלו. שכאן א"א לחייב אותו להחזירם, שכן אם אנחנו לא מאמינים לו

לענין חזקת הקרקע, שהוא אכן אכל את פירות הקרקע במשך שלוש שנים, א"א לחייב אותו להחזירם. משא"כ הסופר שמודה שלא מגיע לו שכר, שהוא נאמן להפסיד את שכרו על פיו.

לכאורה עדיין קשה, איך ב"ד פוסקים דין שיש בו סתירה פנימית, שכן את הס"ת אנחנו מכשירים מחמת שיש לו חזקת כשרות, וביחס אליו אין מאמינים לסופר, שהוא כתב את האזכרות שלא לשמה, ואילו ביחס לשכר הסופר עצמו, הוא נאמן לומר שלא מגיע לו שכר?

ונראה לבאר שאין שום בעיה לקבל את דבריו של אדם, רק ביחס לדבר אחד ולא ביחס לדבר אחר, למרות שיש בזה סתירה פנימית. שהרי אדם שאומר - פלוני רבעני לרצוני, הוא נאמן ביחס לחבירו ולא ביחס לעצמו, שכן ביחס לעצמו הוא פטול לעדות, ואין אדם משים את עצמו רשע (יבמות כה:). וכן מי שאמר שפלוני הוא אחינו ומגיע לו לחלוק בירושה, ואילו שאר האחים אינם מודים בזה, הוא נאמן לחוב רק ביחס לעצמו ולא ביחס לאחיו (ב"ב קלד:). אלא שתוס' אמרו כאן, שאין מקבלים את דבריו של אדם למחצה רק ביחס אליו, וכגון בענין חזקת קרקע, שאנחנו לא מאמינים לו שהוא אכל פירות במשך שלוש שנים, ואילו לענין להחזיר את הפירות אנחנו מאמינים לו בכך. אולם בענין הסופר מדובר ביחס לשני דברים שונים, שכן ביחס אליו מאמינים לו שהוא לא כתב את האזכרות לשמה, ואילו ביחס לס"ת עצמו אין הוא נאמן בכך.

הרמב"ן הביא את גרסת ר"ח בגמ', וכתב שאם גרסינן "לבסוף איתי סהדי דאיהו קרוב טפ"י ניחא, שכן בכה"ג מובן מדוע ההוא גברא צריך להחזיר פירות וכדברי אביי ורבא, ואין לו מיגו שהוא יכל שלא להודות שהוא אכל פירות, שהרי זה מיגו נגד עדים. אולם רב חסדא אזיל לשיטתו דאמרינן מיגו נגד עדים, שכן סבירא ליה דאלימ מיגו שנתרץ את דבריו אפילו בדוחק, כדי שהם לא יסתרו את דברי העדים, אפילו באופן שהוא בעצמו לא פרש כך את דבריו (ובלבד שהוא לא יסתור את הפירוש הזה שב"ד מבארים בדבריו, ולכך בנידון דידן טענינן ליה שהפירות הם שלו, מחמת שרב אידי בר אבין מחל לו עליהם וכדומה)².

2 וכתב הרמב"ן שם שבאופן זה אפשר גם ליישב את הגרסה (דלעיל), "לבסוף אודי ליה דאיהו קרוב טפ"י", שלדעת רב חסדא הוא נאמן לטעון שהוא לא אכל פירות, למרות שיש עדים שמכחישים אותו, כיון שיש לו מיגו שהוא יכל שלא להודות שרב אידי קרוב טפ"י, וסבירא ליה לרב חסדא דמהני מיגו נגד עדים. ואין לשאול מדוע הגמ' לא אמרה כאן בפירוש (כמו להלן), דסב"ל לרב חסדא דמהני מיגו נגד עדים, כיון שכאן זה עדים עם הוראת פיו.

אולם אם גרסינן "לבסוף איתי סהדי דאיהו קריביה", ולא העידו העדים באופן מוחלט, שרב אידי קרוב יותר ממהוא גברא, אלא הם העידו רק על רב אידי שהוא קרוב, קשה מדוע אמרו אביו ורבא שהוא צריך להחזיר פירות. הרי יש לו מיגו שהוא יכל שלא להודות שהוא אכל פירות, א"כ הוא צריך להיות נאמן לטעון, שהפירות שהוא אכל הם שלו, למרות שביחס לדקל עצמו רב אידי נאמן. וכמו שמוכח מדברי הגמ' להלן, שדווקא אם יש ע"א שהעיד שהוא אכל פירות במשך שנתיים, הוא צריך להחזיר פירות, אולם אם אין עדים כלל, הוא נאמן במיגו לטעון שהפירות שהוא אכל שייכים לו, למרות שמעמידים את הקרקע בחזקת המרא קמא.

מתבאר מדברי הרמב"ן שהוא חולק על תוס' והרשב"א, וסבירא ליה שהגמרא שם לא מיירי דווקא באופן שהוא טוען שהוא אכל את פירות השדה במשך שלוש שנים, אלא אפילו אם הוא טוען שהוא אכל רק שנתיים את פירות השדה, אלא שהם שייכים לו, כיון שהוא קנה את השדה מהמרא קמא, הוא נאמן במיגו ביחס לפירות שאכל, למרות שהקרקע חוזרת למ"ק. וכך מבואר גם בדברי הרשב"ם (לג: ד"ה והדר פירי, וכן לו. ד"ה אלא אי דמיא), ויש לבאר במה נחלקו כאן תוס' והרשב"א כנגד רשב"ם והרמב"ן?

ונראה לבאר, דסבירא ליה לתוס', שרב אידי בר אבין נחשב מוחזק בקרקע מכח העדים שהעידו שהוא קרוב, ואילו ההוא גברא נחשב מוחזק בפירות מכח המיגו שיש לו, אלא שהמוחזקות בקרקע גם משפיעה על המוחזקות בפירות, שכן כיון שב"ד פסקו שהקרקע שייכת לו, זה אומר שגם הפירות שלו, לכך לא מהני מיגו לההוא גברא, נגד מה שיוצא מפסק ב"ד, וכך הדין גם במי שאכל שנתיים את פירות הקרקע, שהפסק של ב"ד שהקרקע שייכת למ"ק, מבטל את המוחזקות שיש לשני בפירות, למרות המיגו שיש לו בהם.

אולם לדעת הרמב"ן אין כאן פסק מוחלט של ב"ד שהקרקע שייכת לרב אידי, שכן העדים בעצמם אינם יודעים אם ההוא גברא קרוב טפי או לא. הלכך למרות שאין לו עדים כלל שהוא קרוב, וב"ד העמידו את הקרקע ביד רב אידי, זה בגדר מוחזקות בעלמא ולא הכרעה גמורה. לכך זה לא יכול לבטל את המיגו, שיש לההוא גברא בענין הפירות שאכל. וכך הדין גם במי שאכל את פירות הקרקע במשך שנתיים בלבד, וטען שהוא קנה את השדה מהמ"ק, שאע"פ שב"ד מעמידים את הקרקע ביד המ"ק, אין כאן הכרעה גמורה שהמוחזק לא קנה ממנו את הקרקע, אלא כיון שאין לו עדים על כך, ב"ד מעמידים את הקרקע בחזקת המ"ק. הלכך פסק זה שאינו

מוודאי, אינו יכול לבטל את המיגו שיש למוחזק, בפירות שאכל במשך שנתיים. וכתב הרמב"ן שנראה שיש לגרוס בגמ': "ההוא גברא אמר אנא קריביה", דהיינו שאותו אדם אמר שהוא קרוב, אמנם הוא אינו יודע בעצמו, אם הוא קרוב יותר מרב אידי או לא. הלכך סבירא ליה לאביי ורבא דלא מהני ליה מיגו ביחס לפירות, כיון שהוא אינו טוען טענת ברי. לפי גרסה זו של הרמב"ן י"ל דסבירא ליה לרב חסדא, שלמרות שההוא גברא אינו טוען טענת ברי מהני ליה מיגו, שכן מיגו זה הוא הפה שאסר, שהרי אין עדים כלל שאותו אדם אכל פירות. ומהני ליה מיגו של הפה שאסר, שהוא יחשב למוחזק בהם, למרות שהוא טוען שמא, שכן מיגו של הפה שאסר אינו רק ראייה שהוא דובר אמת, אלא דין של נאמנות שנתנה לו התורה. הלכך מספק מעמידים את הפירות שאכל בידו, כיון שגם העדים אינם יודעים, אם אותו אדם הוא קרוב יותר או לא.